

Nr 270.

Av herr **Johansson** i Sollefteå, *angående ett lagligt reglerande av virkesmättningsföreningarnas verksamhet.*

I skrivelse av den 18 nov. 1925 hade Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet hos Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande lagligt reglerande av mättningsförfarandet vid försäljning av timmer samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

De sakkunniga, som blevo tillsatta, förordade i sitt utlåtande av den 21 april 1928, att någon lagstiftning ej för närvarande skulle företagas och att frågans återupptagande skulle göras beroende av huruvida framdeles några missförhållanden av den betydelse att kunna motivera en lagstiftning påvisas. Efter den förhandling, som ägde rum med ombud för tumningsföreningarnas styrelser, gjordes av dessa vissa medgivanden, men de sakkunniga ansågo dock att det viktigaste medgivandet, om representation i tumningsföreningarnas styrelser, var »väl snävt».

För egen del ansåg jag mig i ett särskilt yttrande böra förorda ett lagligt reglerande av dessa frågor, varför jag bifogade ett utkast till *stadga om virkesmättningsföreningar*. Orsaken varför jag blev ensam om detta förslag berodde på att de sakkunniga ville vänta och se, om ej den frivilliga överenskommelse, som träffades med tillkallade ombud för tumningsföreningarna, skulle komma att visa sig vara tillräcklig. För egen del hade jag även den uppfattningen att förslag till åtgärder om *laglig justering av tumklave och mätlina* skulle förordas.

Att det är nödvändigt att alla dessa frågor, som röra kontrollen och inmätningen av levererat virke, bli på ett opartiskt sett utredda bör vara uppenbart. Ty någon verklig utredning gjordes ej av de sakkunniga. Fortfarande höras starka klagomål över tumningsföreningarnas okontrollerade verksamhet. Även under remissdebatten i år i andra kammaren framfördes klagomål i dessa frågor av en norrländsk bonderepresentant.

Då förslaget om lagstiftning i dessa frågor även varit ute på remiss, torde även de om förslaget avgivna yttrandena böra inhämtas av utskottet.

Som bilaga till denna motion bifogas de sakkunnigas förslag samt mitt särskilda yttrande.

På grund härav hemställes,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t
hemställa om skyndsam utredning och förslag till lagligt reg-
lerande av virkesmätningsföreningarnas verksamhet.

Stockholm den 22 januari 1932.

C. O. Johansson,
Sollefteå.

I motionens syfte instämma:

Mauritz Västberg

Ernst Berg.

P. Persson,
Tången.

P. J. Näslund.

Ernst Hage.

O. W. Lövgren.

Gerh. Strindlund.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Bilaga.

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet.

I skrivelse den 18 november 1925 har Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet hos Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande lagligt reglerande av mättningsförfarandet vid försäljning av timmer samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Över denna skrivelse hava därefter yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och korporationer.

Sedan Herr Statsrådet enligt nådigt bemyndigande tillkallat undertecknade att såsom sakkunniga inom justitiedepartementet biträda vid behandlingen av frågor rörande vissa ändringar i gällande flottningslagstiftning samt därmed sammanhängande ämnen, har nämnda skrivelse jämte de däröver avgivna yttrandena överlämnats till oss för behandling.

Såsom resultat av sina överläggningar i frågan få de sakkunniga härmed anföra följande.

Såsom utgångspunkt för det i skrivelsen angivna önskemålet har tagits ett misstroende mot befintliga tumningsföreningar, som inom vida kretsar av intresserade, virkessäljare och skogsarbetare, skulle hava kommit till synes. Detta misstroende bottnade i vissa missförhållanden av såväl organisatorisk som materiell art. I förstnämnda hänseende anmärktes, att föreningarna vore enskilda sammanslutningar av virkesköparna, å vilkas verksamhet vare sig det allmänna eller övriga intresserade ägde något inflytande. Under sådana förhållanden vore det naturligt, att vid verksamhetens bedrivande köparnas intressen i första hand tillgodosågos. Detta köparnas övervägande inflytande föranledde de materiella missförhållandena. Såsom sådana angåvos, att de tumningsinstruktioner, som låge till grund för mätningens verkställande, vore av högst skiftande beskaffenhet samt dessutom ej fullt klara. Virkessäljarna och även skogsarbetarna, vilkas ackord delvis beräknades efter den inmätta myckenheten virke, vore således beroende av tumningspersonalens godtycke. Anmärkningar mot denna personal kunde även framställas. För undvikande av dessa olägenheter förordades inrättandet av offentliga tumningsföreningar, där regler kunde givas såväl rörande tumningens verkställande som utbildning av tummare, och där virkessäljande skogsägare och skogsarbetare genom förbundet kunde erhålla representation.

Såsom sammanfattning av de avgivna yttrandena må här upptagas följande.

De organisationer, som i frågan företräda köpareintresset — hit torde även flottningsföreningarna få räknas — samt övervägande delen av de hörda myndigheterna ställa sig helt avvisande mot den föreslagna lagstiftningen.

Beträffande tumningsföreningarnas organisation framhålles, att tumningen är det sätt varpå köparen kontrollerar att han får den köpta varan. Detta finge betraktas som hans ensak. Att man bildat tumningsföreningar berodde, dels på att man därigenom skulle undvika osund konkurrens genom olika me-

toder för tumningen, och dels på att kostnaden på detta sätt kunde nedbringas. Såväl virkessäljare som skogsarbetare hade möjlighet att själva kontrollera tumningen genom att närvara därvid eller genom att jämföra tumsedlarna med virket. Vore detta ej tillräckligt kunde de bilda egna tumningsföreningar. I köparnas föreningar däremot kunde varken de eller det allmänna äga något anspråk på medbestämmanderätt.

I fråga om tumningens verkställande erinrades om, att enhetliga inmättningsregler för rundvirke år 1919 antagits av Svenska cellulosaföreningen m. fl. organisationer på trävarumarknadens område. Dessa regler hade, möjligen med vissa av lokala kutymer betingade skiljaktigheter, upptagits i tumningsföreningarnas instruktioner. Den önskvärda enhetligheten kunde alltså vinnas utan lagstiftning. Vad särskilt nettomätningen anginge, framhölls, att reglerna för denna utgjorde en i köpeavtalet ingående kvalitetsbestämmelse om det försålda virket. Sådana kvalitetsbestämmelser betingades ej blott av olika industriernas olika behov av råvara utan ock av de olika fabrikernas på de tekniska anordningarna beroende olika möjligheter att tillgodogöra sig råvaran. Att lagstifta på detta område syntes uteslutet.

Vad slutligen tumningspersonalens kvalifikationer beträffar gjordes gällande, att dessa vore tillfredsställande.

Andra myndigheter hava ställt sig mera välvilliga till framställningen. Särskilt i fråga om tumningsföreningarnas organisation har medgivits, att virkessäljarna äga ett betydande intresse i dessa föreningar — i allmänhet fränkännas däremot skogsarbetarna ett sådant intresse. På grund härav förordas utredning rörande möjligheten av skogsägarnas representation i tumningsföreningarna — i vissa fall uttalas emellertid tveksamhet rörande lämpligheten att härvidlag tillgripa lagstiftningsåtgärder.

Jämväl i fråga om själva tumningsförfarandet förordas i vissa yttranden utredning, dock utan närmare diskussion av förutsättningarna för en lagstiftning.

Då de sakkunniga haft att taga ställning till spörsmålet hava de ansett sig kunna konstatera, att särskilt inom Norrland bland virkessäljarna ett utbrett misstroende mot befintliga tumningsföreningar på sina håll existerar. Oavsett befogenheten därav är naturligtvis ett sådant misstroende alltid en olägenhet, som man bör söka undanröja. Den närmaste utvägen härtill vore, såsom ock i åtskilliga yttranden framhållits, att virkessäljarna erhöles representanter i tumningsföreningarnas styrelser; något som enligt vad de sakkunniga inhämtat redan är fallet i vissa tumningsföreningar. De principiella skäl mot en sådan anordning, som enligt vad ovan angivits framförts, kunna de sakkunniga ej tillerkänna avgörande betydelse. Om det också är formellt riktigt, att den av köparnas tumningsföreningar verkställda mätningen ej äger absolut vitsord gentemot säljarna, så att de, i händelse av att felaktigheter kunna påvisas, kunna processa sig till en högre köpeskillning, få de praktiska möjligheterna därtill anses synnerligen begränsade. Det torde också få anses som en onödig kostnad och jämväl ett irritationsmoment, att säljare och köpare skulle hava var sina tumningsföreningar, då saken lika väl borde kunna ordnas genom samarbete i en gemensam förening.

Emellertid anse de sakkunniga, att man vid genomförande av en sådan reform måste gå fram med största varsamhet. Verklig effekt kunde påräknas allenast genom monopolisering av tumningsverksamheten till sådana på samarbete baserade föreningar, antingen offentliga eller enskilda, på visst sätt auktoriserade. Utom att en sådan monopolisering måste väcka principiella betänkligheter, hava de sakkunniga funnit densamma praktiskt ogenomförbar. Nu befintliga tumningsföreningar — till antalet sju — hava sin verksamhet

begränsad till vissa större flottleder. Endast vid sådana leder kan en organisation vara ekonomiskt genomförbar. Ej blott i södra delen av riket — vilken del ju eventuellt kunde undantagas från lagstiftningens tillämplighet — utan även i den norra delen förekommer ofta att virke köpes såväl vid mindre, mera avsides belägna flottleder som vid järnvägsstationer och detta ej blott under den egentliga flottningssäsongen utan även under andra tider av året. Detta virke plägar intummas av köparen med eget folk. En tumningsförening, som skulle kunna åtaga sig även dessa mätningar, måste ställa sig oskäligt kostsam och alltså verka ökande på industriens kostnader samt i sista hand nedtrycka virkespriset. Det synes fördenskull de sakkunniga uteslutet att förbjuda köparna att själva ombesörja tumningen. Medgiver man dem emellertid detta, kan lagstiftning om gemensamma tumningsföreningar lätteligen föranleda, att köparna allmänt återginge till att tumma med eget folk och att de nya föreningarna komme att sakna verksamhet. Om också en sådan utveckling för virkessäljarna skulle i vissa fall kunna medföra fördelen av en genom konkurrensen förorsakad liberalare tumning, torde densamma ur allmän synpunkt, särskilt med hänsyn till den från alla håll såsom önskvärd vitsordade enhetligheten, få betraktas som ett steg tillbaka. Det gäller alltså att ej gå fram strängare än att de därav föranledda olägenheterna för köparna överbägas av fördelarna med tumningsföreningarnas bibehållande.

I fråga om själva tumningsförfarandet hava de sakkunniga funnit de mot en lagstiftning framförda betänkligheterna övertygande. I den mån säljarna med fog kunna anse sig orättvist behandlade, torde detta enligt de sakkunnigas mening mindre bero på tumningsinstruktionerna än på deras tillämpning av tumningspersonalen. Det synes också påtagligt, att för en gynnsam utveckling på området ett ömsesidigt förtroende för denna personal är av största betydelse. Att genom lagbestämmelser skapa ett sådant förtroende torde knappast låta sig göra. Den enda generella kvalifikation för tumningspersonalen, som de sakkunniga ansett kunna uppställas, är att densamma alltid, såsom nu understundom förekommer, skall vara edsvuren. Därjämte vore det önskvärt, att den virkessäljare, som ansåge sig förorättad vid tumningen, ägde rätt att begära och erhålla kontrolltummning under så betryggande former som möjligt.

Av det anförda framgår, att de sakkunniga finna starka skäl tala mot en lagstiftning på området. De hava också kommit till den övertygelsen, att utvecklingen bäst skulle främjas genom en frivillig uppgörelse. På denna väg torde man bättre än genom tvångsåtgärder kunna ernå det inbördes förtroende, som måste anses såsom den viktigaste förutsättningen för en gynnsam utveckling på området.

I enlighet med denna uppfattning hava de sakkunniga hos Herr Statsrådet utverkat inbjudan till representanter för befintliga tumningsföreningar att deltaga i en konferens med de sakkunniga i frågan. I denna konferens, som ägde rum den 17 innevarande april, deltog representanter för samtliga befintliga tumningsföreningar, nämligen: för Värmländska inmätningsföreningen skogschefen H. Dyster-Aas i Säffle, för Dalälvarnas tumningsförening skogschefen Carl Barth i Gävle, för Sundsvalls virkesmätningsförening direktören J. W. R. Lilliestråle i Vivstavarv, för Ångermanälvens tumningsförening disponenten E. Bäcklund i Marieberg, för Örnsköldsviks och Umeå tumningsföreningar disponenten Karl Sahlin i Stockholm och för Skellefteå tumningsförening disponenten Gottne Glas i Skellefteå.

Vid konferensen hävdades av tumningsföreningarnas representanter, att såväl fastställandet av tumningsinstruktionerna, vilket i huvudsak vore ett bestämmande av den kvalitet å virket, som vore erforderlig för industriens behov, som ock organisationen av föreningarnas verksamhet, vilken helt bekostades av köparna, vore en virkesköparnas inre angelägenhet. För att bi-

draga till ett gott förhållande mellan säljare och köpare förklarade sig emellertid representanterna villiga att medverka till att i föreningarnas stadgar eller instruktioner — i den mån sådana bestämmelser ej redan finnes — intogs stadganden av följande innehåll.

1. I tunningsföreningarnas styrelser skulle kunna inväljas en virkessäljande skogsägare eller ombud för sådan — här i inbegripet för Kronans skogar tjänsteman i skogsstaten i de verksamhetsområden, där Kronan är betydande virkessäljare på flottlederna; sättet för denne ledamots utseende skulle dock vara föreningarna, var för sig, förbehållet.

2. Tunningspersonalen skulle vara edsvuren.

3. Om virkessäljare omedelbart efter tumsedels erhållande påkallade det, skulle kontrollmätning äga rum. Visade det sig därvid, att värdet av det intummade partiet med fem procent eller därutöver överstege det vid den första mätningen erhållna, skulle kontrollmätningen läggas till grund för likviden och kontrollmätningen bekostas av tunningsföreningen; i annat fall skulle den första mätningen gälla och kontrollmätningen bekostas av säljaren.

De sålunda gjorda medgivandena gå i de av de sakkunniga såsom önskvärda betecknade riktningarna och torde även i de båda sistnämnda avseendena gå så långt, som rimligen kan begäras. I fråga om beredande av representation för virkessäljande skogsägare i tunningsföreningarnas styrelser kan visserligen det gjorda medgivandet anses väl snävt. Rimligast hade väl varit om en sådan representant utsetts från skogsägarehåll eller åtminstone av någon opartisk myndighet t. ex. Konungens befallningshavande. De sakkunniga kunna knappast föreställa sig, att en sådan anordning skolat medföra några olägenheter för föreningarna. Och utåt skulle en sådan form för utseendet säkerligen uppfattas såsom en starkare garanti för tillgodoseendet av säljarnas intresse. Då de sakkunniga emellertid hysa den förhoppningen, att föreningarna skola finna med sitt eget intresse förenligt att såsom skogsägarerepresentanter förvärva personer, vilka av de virkessäljande skogsägarna i allmänhet omfattas med förtroende, anse de sig kunna låta bero vid det gjorda medgivandet även på denna punkt.

De sakkunniga få alltså hos Herr Statsrådet förorda, att några lagstiftningsåtgärder i ämnet ej för närvarande företagas, och att frågans återupptagande göres beroende av huruvida framdeles några missförhållanden av den betydelse att kunna motivera en lagstiftning påvisas.

Särskilt yttrande av undertecknad Johansson bifogas.

Stockholm den 21 april 1928.

C. O. JOHANSSON.

F. E. HOLMNER.

A. O. FRÄNDÉN.

AXEL LÖF.

EVERT SANDBERG.

Särskilt yttrande av C. O. Johansson.

Då jag ej kan ansluta mig till de sakkunnigas utlåtande, nödgas jag efter noggrann prövning anföra min särskilda mening.

Såsom utgångspunkt för Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundets skrivelse har icke enbart tagits det misstroende mot tumningsföreningarna som förefinnes inom vida kretsar bland virkessäljare och skogsarbetare. Förbundet har, såsom i skrivelsen angavs, sedan länge tillbaka haft sin uppmärksamhet riktad på de missförhållanden som förefinnas på hithörande spörsmål. För förbundet har det stått klart, att intumningen å flottlederna av redan avverkat virke är en ytterst ömtålig sak och en fråga, till vilken knyter sig intressen från alla de olika intressenterna i skogshanteringen, säljare, arbetare (huggare och körare m. fl.) samt köpare. Erfarenheten giver vid handen, att mångfalden av de omständigheter, vilka kunna inverka på resultatet av en timmertumning, ofta föranleder till *ovisshet* eller *oklarhet* huruvida i det ena eller andra fallet tumning givit riktiga resultat, eller med andra ord i främsta rummet, huruvida köparen erhållit större eller mindre kvantitet virke än som svarar mot vad han köpt och erlagt eller skall erlagga i köpeskillning.

Av inkomna yttranden kan även fastslås *mångfaldiga omständigheter*, (olika måttssystem och dels tillämpningen av olika mättnings- och klassificeringsmetoder, nedtumning för kvalitetsfel såsom röta, krökar o. s. v.) vilka inverka på slutresultatet av tumningen. Även arbetarna bli lidande på betalningen för huggning och körning av timmer, där detta beräknas efter den inmätta myckenheten.

Redan 1919 utgavs, enligt ett yttrande, genom ett flertal i saken intresserade föreningar ett förslag till enhetliga inmättningsregler. Detta förslag tillämpas bl. a. på statsskogarna enligt Kungl. Domänstyrelsens cirkulär 12 nov. 1919. Sågtimmer skall enligt detta förslag alltid inmätas i metermått eller genom topp eller mittmätning på mötande kant.

I de sakkunnigas »betänkande angående statens övertagande i viss omfattning av förädlingsverksamheten beträffande avkastningen från statens skogar», vilket avlämnades 31 januari 1922, finner man även att de framhållit (sid. 79—80), att liksom köparna av timmer enats om gemensamma prislistor, som i regel följas, så kommer härtill, »att uppmätningen av det sålda timret i allmänhet icke sker av köpare och säljare utan ofta av köparen ensam genom av denne tillsatta virkesmätare och enligt bestämda normer.

Även i fråga om intumning av salubjudet timmer hava köparna bildat sammanslutningar, s. k. tumningsföreningar, i de flesta större flottleder. Medlemmarna i dessa föreningar förbinda sig att vid alla timmerinköp låta uppmäta virket genom föreningens tillsatta virkesmätare och enligt de närmare regler, som angivas i föreningarnas reglementen.

Då ovannämnda prislistor å timmer avse fullgott virke, göras vid virkets uppmätning avdrag för eventuellt förekommande krökar, rötter och andra skador å stockarna, antingen direkt å priset pr kbf. eller indirekt genom minskning av stockens längd och toppmått. Även om ett anbud med bestämda priser

pr kbf. är antaget, kan därför icke det totala värdet på det sålda timmerpartiet beräknas med ledning av partiets kubikinnehåll, ty det slutliga värdet blir i sista hand mycket beroende av de mättningsregler, som vederbörande tumningsförening stipulerat.

Virket från statens skogar är vanligen överårigt och därför ofta behäftat med skador, varför dess uppmätning och prissättning kan medföra icke blott stora och oförutsedda avdrag å stockarnas beräknade värden, utan även att stockar med mera avsevärda skador icke alls inmätas, beroende på de mer eller mindre stränga mättningsregler, som gälla för de olika tumningsföreningarna. Det ligger i sakens natur, att noggrant bestämda normer även bli i viss mån beroende av det subjektiva omdömet hos tumningsföreningarnas tjänstemän, som verkställa intumningen.

Att avdrag göres för icke fullgott virke är i och för sig riktigt, men det måste vara för säljaren mycket ofördelaktigt, att dessa avdrag skola bestämmas av köparen ensam.»

Även staten har sålunda stora intressen att tillvarataga gentemot tumningsföreningarna.

Under vanliga förhållanden vet en som säljer en vara huru mycket han får betalt för densamma. Men i detta fall måste såväl staten som den enskilde leverantören avhända sig all bestämmanderätt vid värderingen av det sålda virket, vilket i stor utsträckning sker vid intumningen och av köparna ensam. I köpekontrakten angives att tumningen skall verkställas enligt tumningsföreningens instruktion. Det beklagligaste är att tummarna under arbetets gång få nya instruktioner i form av cirkulärskrivelser, vari meddelas huru intumningen skall ändras. Nya muntliga instruktioner fås även under arbetets gång av kontrolltummarna. I vissa fall märker även säljaren under själva leveranstiden, att en noggrannare behandling av virket göres. Enligt vad som uppgivits till mig, äro tummarna förbjudna att visa leverantörerna de instruktioner eller cirkulärskrivelser som de erhållit, vilket dock ibland sker. Att tummarna under sådant förhållande komma i en obehaglig ställning är ju helt naturligt. — Då tummarna för Ångermanälven hösten 1925 voro i Sollefteå och gingo edgång, föreslog en av dem att de på något sätt skulle sammansluta sig för att tillvarataga gemensamma intressen. Men denne tummare behövde, troligast av denna anledning, ej längre tjänstgöra som tummare.

Tumningsföreningarna verkställa även vissa kontrolltumningar av särskilt därtill kompetenta lag. Om man därvid finner att säljaren lämnat större kvantiteter virke än den första tumningen utvisar, så lär detta icke meddelas. Kontrolltummarna skola nämligen icke ha rätt att yppa detta. Det har meddelats mig en del fall som skulle ha inträffat och som, om de äro riktiga, äro rent ut upprörande. I ett fall meddelas, att kontrolltumningen utvisade 3,000 kbf. *mera levererat virke*, än som den först verkställda tumningen utvisade. Detta parti togo vederbörande alltså utan någon ersättning. Det omtummade partiet var cirka 5,000 st. papptimmer. Det brev och intyg, som erhållits om denna sak, kan jag tyvärr icke införa i detta yttrande, beroende på att vederbörande av någon anledning ej vill ha sitt namn offentliggjort. Åtskilliga intyg om liknande orättfärdiga handlingar av tumningsföreningar kunde erhållas, men vederbörande vågar ej lämna sådana av rädsla för repressalier.

En annan stor olägenhet för virkessäljarna är att de, utan någon betalning, tvingas avstå en hel fot, s. k. stötfot. Denna s. k. stötfot är en kvarleva från en länge sedan förfluten tid, då i forsarna mycket timmer stöttes sönder, vilket numera, sedan sprängningar blivit gjorda, styrkistor och styrarmar anlagts, sällan förekommer. De flesta bolag ha också numera börjat jämka »stötfoten» till 4—8 tum. En virkesleverantör anförde i augusti 1925 i ett föredrag i Östersund, att bara på virke efter Indalsälven blir det nog några hundra

tusen kronor varje år, som leverantörerna, på denna grund, måste gå förlustiga om.

Man tummar bort av virket inte endast för röta och tvärkrokar, utan det skall även, enligt cirkulärskrivelse inom Ängermanälven, göras avdrag i förhållande till krokens storlek för *jämnkrokigt sågtimmer*. Likaså skall det göras noggranna avdrag för krokar å sulfitved. Detta trots att sulfitveden då den kommer till fabriken kapas upp i små bitar och sedan förädlas till massa.

Bland virkessäljarna klagas det ofta över, att *ingen laglig justering av tumklave och mätlina förefinnes*. För någon tid sedan meddelades mig av en tummare att han vid intumningen av ett parti virke fått mottaga enligt vad mätlinan utvisade för korta stockar. Den som levererade virkespartiet protesterade, med resultat att mätlinan kontrollmättes och befanns då, att denna ej var tillförlitlig. Men den hade dock fått gälla som »lagligt mått». Det klagas också över *det sätt* varpå man använder dessa mätningsslinor, vilket gör att leverantörer och avverkare fått stora antipatier mot tumningsföreningarna. Man bara förvånas över att klagomålen icke ha blivit mera högljudda. Om man går in på en handelsbod och köper t. ex. för 5 eller 10 öre jäst, eller något annat som skall vägas, och upptäcker att vikterna icke äro lagligen justerade, så får handlanden, om detta beivras, böta. Men i detta fall, då det gäller värden för mycket stora belopp, förefinnas icke några lagliga bestämmelser.

Den Värmländska inmätningssällskapets framställning om upptagande i författningar om mått och vikt av tumklave, vilken framställning även tillstyrks av mynt- och justeringsverket som också förordat justering av apparater för längdmätning, anser jag vara att förorda.

Om de sakkunniga genom inhämtande av ytterligare upplysningar direkt hos särskilt de mindre skogsägarna, som ur ekonomisk synpunkt mest känna dessa orättvisor, eller hos skogsägareföreningar, virkesleverantörföreningar och t. ex. hos kommunalfullmäktige inom de orter där avverkningar äga rum, så torde även för de sakkunniga avgörande skäl ha erhållits för ett statligt ingripande på ena eller andra sättet.

Vid den konferens, som de sakkunniga hade med ombud för tumningsföreningarna, hävdade dessa, att fastställandet av tumningsinstruktionerna som ock organisationen av föreningarnas verksamhet enbart vore en *virkesköparnas inre angelägenhet*. Av vad som förut anförts, framgår dock med all önskvärd tydlighet, att *virkessäljarna* även ha mycket stora och berättigade intressen att härvid tillvarata.

Som framgår av de sakkunnigas utlåtande, utfäste sig ombuden för tumningsföreningarna vid ovannämnda sammanträde att medverka till en frivillig uppgörelse, för att därigenom undgå något lagstadgande om föreningarnas verksamhet. Vid sammanträdet i fråga framställdes begäran från de sakkunniga, att ett ombud i tumningsföreningarnas styrelser från virkessäljarna skulle kunna få föreslås av hushållningssällskapen och sedan utnåmnas av K. B., eller utses direkt av K. B. Denna rimliga begäran kunde dock icke bifallas. Detta visar tillräckligt tydligt att någon frivillig uppgörelse med tumningsföreningarna, som kan anses vara av något värde för virkesleverantörerna, icke kan komma till stånd.

Att tumningspersonalen, såsom även nu är fallet i stor utsträckning, skall vara edsvuren, kan väl icke innebära någon större kompetens för personalen i fråga.

På grund av det anförda, anser jag mig böra förorda lagstiftningsåtgärder i ämnet och överlämnar härmed ett mycket moderat utkast till *stadga om virkesmätningssällskap*.

Stadga om virkesmätningsföreningar.

1 §.

Uppmätning av virke, avsedd att läggas till grund för bestämmande av köpeskilling eller ersättning för virkets avverkning och utdrivning, må, förutom av säljare eller köpare samt personer i deras enskilda tjänst, verkställas allenast av förening, som blivit på sätt i denna stadga föreskrives för ändamålet godkänd.

2 §.

Godkännande enligt denna stadga meddelas av K. B. i det län, där föreningens styrelse har sitt säte.

Ansökan om godkännande skall göras skriftligen av föreningens styrelse.

3 §.

Godkännande må meddelas allenast åt förening, som är registrerad enligt lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar.

4 §.

Stadgarna för godkänd virkesmätningsförening skola, utöver vad för ekonomisk förening i allmänhet finnes föreskrivet, angiva

- 1) grunderna för anställande av mätningsspersonal hos föreningen;
- 2) de grunder, efter vilka mätningen, där ej annat är särskilt mellan säljare och köpare avtalat, skall verkställas.

5 §.

Godkännande må ej meddelas förening, som bedriver rörelse, främmande för den i 1 § angivna verksamheten.

6 §.

Vid behandling av frågan om godkännande av virkesmätningsförening har K. B. att pröva, huruvida föreningen kan antagas komma att bidraga till en enhetlig och tillförlitlig virkesmätning inom det område, för vilken dess verksamhet är avsedd.

Därvid bör särskilt tillses

1) huruvida behov av en dylik organisation förefinnes inom det avsedda området;

2) huruvida föreningen kan antagas fylla detta behov;

3) huruvida skäligt inflytande på föreningens ledning är tillförsäkrat såväl köpare som säljare av timmer så ock, där enligt ortens sed betalning för avverkning eller transport av timmer beräknas efter den inmätta myckenheten, representeranter för med sådant arbete sysselsatta arbetare;

4) huruvida villkoren för anställande av mätningsspersonal kunna anses betryggande för mätningens riktiga verkställande;

5) huruvida bestämmelserna om mätningens verkställande stå i överensstämmelse med i övrigt i riket tillämpade bestämmelser och eljest kunna anses ändamålsenliga.

Vid prövning av ansökan skall K. B., när skäl därtill äro, inhämta yttranden från företag och organisationer, vilkas intressen kunna vara beroende av timmermätningens verkställande.

7 §.

Det tillkommer K. B. att övervaka att godkänd förenings verksamhet utövas i enlighet med dess stadgar samt i övrigt på ett ändamålsenligt sätt, och äger K. B. att för detta ändamål när som helst granska föreningens räkenskaper och andra handlingar.

Finnes godkänd förenings verksamhet i de i 6 § angivna hänseenden otillfredsställande, må godkännandet av K. B. återkallas.

8 §.

Stadgarna för godkänd virkesmätningssförening skola genom föreningens försorg mångfaldigas i tryck och vid begäran hållas säljare och köpare av virke tillhanda.

9 §.

Drives verksamhet som i 1 § sägs av annan än den, som är därtill berättigad, vare straffet böter från och med 100 till och med 1,000 kronor.

Fortsättes under tid, då åtal pågår för förseelse som nu är sagd, samma förseelse, skall, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, dömas till böter, som äro stadgade för sådan förseelse.

10 §.

Styrelseledamot eller annan, som vid ansökan om godkännande eller eljest till K. B. mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift, straffes med böter från och med 25 till och med 1,000 kronor.

11 §.

Böter, som ådömas enligt denna stadga, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Denna stadga träder i kraft den . Ansökan om godkännande må dock upptagas till prövning före nämnda dag.